

Інформаційний простір як фактор орієнтації в міському середовищі

В. П. Дубинський, *Харківська національна академія міського господарства*

У 40-50-х роках в періоди відновлення міст і великих будівництв було потрібно і створення особливих інформаційних систем для транспорту і для організації простору, які контролювала і регламентувала державна структура. Була зроблена спроба створення єдиної універсальної системи орієнтації і ідентифікації. По всьому світу були прийняті єдині міжнародні стандарти дорожніх знаків і сигналів, систем позначення. Після розпаду Радянського Союзу, за великим рахунком, проблеми орієнтації в міському середовищі не вирішувалися на належному професійному рівні.

Під впливом зарубіжного досвіду і розвитку технологій в нашій країні з'явилися нові інформаційні системи і носії інформації. До цих пір виразно не обмежені з боку держави інформаційні міські системи, практично можливо все, що запроєктував дизайнер або архітектор. В більшості випадків дизайнерські рішення мають недалекоглядний характер, не погоджені ні з «сусідами», ні із стилістикою міста в цілому, часто виконані на низькому професійному рівні, для економії засобів і часу. У свою чергу, це породжує дику роздробленість, інколи і відкрите композиційне протиріччя ділянок міста, що створює «фон» загальної напруженості і дискомфорту.

Протиріччя виникають серед професіоналів, що займаються організацією міського середовища, в таких областях, як дизайн світла, ландшафтний дизайн, графічний дизайн, дизайн реклами, дизайн малих форм, дизайн навігаційних систем і архітектура. Кожен «тягне ковдру на себе» і «хоче схопити більше шматок загального пирога», вирішуючи лише свою вузьку задачу, не зважаючи на ситуацію в місті. Зустрічаються навіть випадки проектування об'єктів міського середовища видалено, коли архітектор або дизайнер не замислюється про місце в місті. Така тенденція є «спадкоємицею» радянської централізованої системи проектування, коли існували типові проекти і серії будівель, розділені лише по кліматичним районам, абсолютно не прив'язані до структури міста.

Сьогодні величезний спектр пристроїв – від мобільних кишенькових варіантів до стаціонарних величезних мультимедійних екранів – об'єднуються в єдину комунікаційну мережу; інформація стає мобільною, такою, що поступає в режимі реального часу. З'являється ідеальний цифровий віртуальний простір, який вимагає особливої уваги; він представляє знакову і текстову інформацію в новому вигляді, укладаючи її в штучні цифрові програмні візуальні оболонки (оскільки людина погано сприймає цифрову інформацію в чистому вигляді – числовими таблицями). Такий віртуальний простір не є реальним, а є спотвореним віддзеркаленням реальності – що ідеалізується, спрощене, схемне. Використовуючи мультимедійну систему для орієнтації в місті, необхідно позначити в

реальному просторі відправні точки – орієнтири, до яких вже можна прив'язати цифрову віртуальну модель. Такі орієнтири вибирають на основі вже існуючих систем орієнтації – міських пам'яток, назв вулиць і площ, нумерації будинків, транспортних магістралей.

Мультимедійна система створює величезний інформаційний потік, який є незрівнянним по масштабах з тими, що існували раніше знаковими і текстовими позначеннями.

Неможливість майстрового володіння архітектором всіма необхідними науками одночасно визнавав ще Вітрувій в своїх книгах про архітектуру, написаних ще в I столітті до нашої ери. Необхідне розширення взаємодії між різними науковими напрямками, взаємне їх проникнення один в одного, налагодження дієвої системи взаємин, розробка програми взаємодії.

Зокрема, потрібна тісна співпраця і взаєморозуміння між архітекторами, містобудівниками, графічними дизайнерами, дизайнерами світла і ландшафту.

Значна роль у вирішенні цих складних завдань в пострадянських країнах належить об'єднанню науково-практичної праці та досвіду всіх науковців, архітекторів та дизайнерів саме транскордонних територій. Започаткувати співробітництво зараз розроблених зусиль фахівців в архітектурній галузі призвана Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми архітектури і містобудівництва на транспортних територіях» в Харківській національній академії міського господарства.